

# مراجع شبه قضایی

www.ketab.ir

دکتر رضا فنازاد

عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور واحد شهریار

|                     |                                              |
|---------------------|----------------------------------------------|
| سرشناسه             | : فتازاد، رضا، ۱۳۶۰ -                        |
| عنوان قراردادی      | : ایران، قوانین و احکام                      |
| عنوان و نام پدیدآور | : مراجع شبه قضایی، رضا فتازاد                |
| مشخصات نشر          | : تهران: خرسندی، ۱۳۹۵                        |
| مشخصات ظاهری        | : ۲۸۸ ص.                                     |
| شابک                | : 978-600-114-609-1                          |
| وضعیت فهرست نویسی   | : فیا                                        |
| یادداشت             | : کتابنامه: ص ۲۸۳                            |
| موضوع               | : نهادهای شبه قضایی - ایران                  |
| موضوع               | : Iran -- Independent Regulatory Commissions |
| موضوع               | : حقوق اختلاف - ایران                        |
| موضوع               | : Iran -- (Law) Dispute Resolution           |
| رده بنیان کنگره     | : ۱۳۹۵ م ۴ ف ۹ / ۲۶۱۰ KMH                    |
| رده بندی یوبی       | : ۳۴۷ / ۵۵۰۹                                 |
| شماره کتابشناسی ملی | : ۴۲۹۹۹۷۵                                    |

## انتشارات خرسندی

خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان افاقی نژاد، ترسیده به

خیابان دانشگاه، پلاک ۱۷۱ و ۲

تلفن: ۵ ۶۶۹۷۱۰۳۴ و ۵ ۶۶۱۹۰۵۸۰

فروشگاه شماره ۱: دانشگاه تهران، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، تلفن: ۶۶۴۱۰۲۰۳

فروشگاه شماره ۲: میدان انقلاب، خیابان مئری جاوید (اردیبهشت)، پلاک ۲، تلفن: ۶۶۹۵۰۷۵۹

فروشگاه شماره ۳: خیابان انقلاب، ترسیده به میدان فردوسی، کوچه شهید برانی، دانشکده حقوق دانشگاه آزاد.

طبقه زیرین (قسمت کتابفروشی) تلفن: ۶۶۷۵۵۹۱۰

پست الکترونیک: [Khorsandy.pub@gmail.com](mailto:Khorsandy.pub@gmail.com)

سایت اینترنتی: [www.Khorsandypub.com](http://www.Khorsandypub.com)

## مراجع شبه قضایی

### دکتر رضا فتازاد

چاپ اول: ۱۳۹۵ - تیراز: ۵۰۰ جلد - قیمت: ۲۳۰۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-114-609-1

شابک: ۶۰۹ ۱۱۴ ۶۰۰ ۹۷۸

## فهرست مطالب

|    |                                                 |
|----|-------------------------------------------------|
| ۱۹ | ..... مقدمه                                     |
| ۲۱ | ..... بخش اول - چستی و چرایی مراجع شبه قضایی    |
| ۲۱ | ..... گفتار اول - تعریف و واژه‌شناسی            |
| ۲۱ | ..... بند ۱ - تعریف اختصاصیات                   |
| ۲۶ | ..... بند ۲ - واژه‌شناسی                        |
| ۲۶ | ..... الف) کمیسیون                              |
| ۲۶ | ..... ب) هیئت                                   |
| ۲۷ | ..... پ) شورا                                   |
| ۲۷ | ..... ت) کمیسیون‌های اداری                      |
| ۲۷ | ..... ث) مراجع اداری                            |
| ۲۸ | ..... ج) مراجع اداری خاص                        |
| ۲۸ | ..... ج) مراجع اختصاصی غیر دادگستری             |
| ۲۸ | ..... ح) مراجع غیر دادگستری                     |
| ۲۸ | ..... خ) مراجع رسیدگی اداری                     |
| ۲۸ | ..... د) مراجع اختصاصی اداری                    |
| ۲۸ | ..... ذ) مراجع اختصاصی                          |
| ۲۹ | ..... ر) دادگاه انتظامی (محکمه انتظامی)         |
| ۲۹ | ..... ز) دادگاه‌های اداری                       |
| ۲۹ | ..... ژ) دادگاه غیر دادگستری                    |
| ۳۰ | ..... س) دادگاه اختصاصی                         |
| ۳۰ | ..... ش) دادگاه ویژه اداری                      |
| ۳۰ | ..... ص) دادگاه‌های اختصاصی اداری               |
| ۳۰ | ..... گفتار دوم - اوصاف مراجع شبه قضایی         |
| ۳۱ | ..... بند ۱ - تأسیس و فعالیت به موجب قانونی خاص |
| ۳۲ | ..... بند ۲ - خارج از سازمان قضایی بودن         |

|                                                                                       |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------|----|
| بند ۳- وابستگی تشکیلاتی و سازمانی به دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌های حرفه‌ای           | ۳۳ |
| بند ۴- رسیدگی به شکایات و دعاوی بین اشخاص خصوصی و نهادهای عمومی                       | ۳۴ |
| بند ۵- صلاحیت ترافیکی                                                                 | ۳۴ |
| بند ۶- صلاحیت خاص                                                                     | ۳۵ |
| بند ۷- حمایت از منافع عمومی                                                           | ۳۶ |
| بند ۸- آیین رسیدگی خاص                                                                | ۳۶ |
| گفتار سوم - تفاوت‌ها و شباهت‌های مراجع شبه قضایی با محاکم دادگستری و سایر مراجع قضایی | ۳۷ |
| بند ۱- تفاوت سازمانی و ساختاری                                                        | ۳۸ |
| بند ۲- تفاوت در هدف و مبانی حقوقی                                                     | ۳۸ |
| بند ۳- تفاوت در شیوه و آیین دادرسی                                                    | ۴۰ |
| بند ۴- تفاوت در مرجعیت عام و خاص                                                      | ۴۰ |
| بند ۵- تفاوت در مرجعیت خاص با مراجع داور                                              | ۴۰ |
| گفتار چهارم - عنصر ردی مراجع شبه قضایی                                                | ۴۳ |
| بند ۱- اصل تخصص                                                                       | ۴۳ |
| بند ۲- لزوم توجه به مقتضات اداری و اجرایی و منافع عمومی                               | ۴۴ |
| بند ۳- ضرورت رسیدگی سریع                                                              | ۴۵ |
| بند ۴- محظورات قضایی                                                                  | ۴۵ |
| بند ۵- سیاست قضاازادایی و کیفرزادایی                                                  | ۴۶ |
| بخش دوم: آشنایی با مراجع شبه قضایی                                                    | ۴۷ |

### حوزه منابع

|                                                                                      |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------|----|
| گفتار اول - وزارت نیرو (از قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱/۱/۱۶)                    | ۴۷ |
| گفتار دوم - هیئت سه نفری و پنج نفری موضوع مواد ۱۹ و ۲۰ قانون توزیع عادلانه آب        | ۴۸ |
| بند ۱- ترکیب اعضا                                                                    | ۴۹ |
| بند ۲- نحوه تشکیل هیئت‌های سه و پنج نفری توسط وزارت نیرو                             | ۴۹ |
| بند ۳- مکان و نحوه برگزاری جلسات                                                     | ۵۰ |
| بند ۴- صلاحیت هیئت‌های سه نفری و پنج نفری                                            | ۵۱ |
| بند ۵- نحوه رسیدگی هیئت سه نفری                                                      | ۵۱ |
| بند ۶- اعتراض به پروانه‌های صادره                                                    | ۵۳ |
| گفتار سوم - حل و فصل از طریق سرآبیاران و میرآبان                                     | ۵۴ |
| گفتار چهارم - کمیسیون تبصره (۵) قانون تعیین تکلیف چاه‌های آب فاقد پروانه بهره‌برداری | ۵۴ |
| بند ۱- معرفی کمیسیون                                                                 | ۵۶ |
| بند ۲- ترکیب اعضا                                                                    | ۵۶ |
| بند ۳- صلاحیت کمیسیون                                                                | ۵۷ |
| بند ۴- اعتراض به آرای کمیسیون                                                        | ۵۷ |

|                                                                                                                           |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| گفتار پنجم - کمیسیون ماده (۳۴) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع.....                                          | ۵۷ |
| بند ۱ - ترکیب کمیسیون ماده ۳۴ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع.....                                           | ۵۷ |
| بند ۲ - محل تشکیل دبیرخانه کمیسیون.....                                                                                   | ۵۸ |
| بند ۳ - نحوه تشکیل کمیسیون.....                                                                                           | ۵۹ |
| بند ۴ - صلاحیت کمیسیون.....                                                                                               | ۶۰ |
| بند ۵ - چگونگی ابلاغ و رسیدگی به تقاضای متصرفان.....                                                                      | ۶۲ |
| گفتار ششم - کمیسیون موضوع ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و منابع طبیعی کشور.....                            | ۶۲ |
| بند ۱ - معرفی و سیر تحولات.....                                                                                           | ۶۲ |
| بند ۲ - ترکیب اعضای هیئت موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی ماده ۵۶ قانون اصلاح و مرافع مصوب ۱۳۶۷/۶/۲۹..... | ۶۵ |
| بند ۳ - صلاحیت کمیسیون.....                                                                                               | ۶۵ |
| بند ۴ - نحوه رسیدگی.....                                                                                                  | ۶۵ |
| بند ۵ - اعتراض و آراء کمیسیون.....                                                                                        | ۶۵ |
| گفتار هفتم - کمیسیون ماده ۱ و ۷ قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی و باغ‌ها مصوب ۱۳۷۴/۳/۳۱، مصوب ۸۵/۸/۱.....              | ۷۸ |
| بند ۱ - کمیسیون موضوع تبصره ۱ قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی و باغ‌ها مصوب.....                                       | ۷۸ |
| الف) ترکیب اعضای کمیسیون موضوع تبصره (۱).....                                                                             | ۷۸ |
| ب) صلاحیت کمیسیون موضوع تبصره (۱).....                                                                                    | ۷۹ |
| ج) نحوه رسیدگی کمیسیون موضوع تبصره (۱).....                                                                               | ۷۹ |
| بند ۲ - کمیسیون موضوع تبصره ۷ قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی و باغ‌ها.....                                            | ۸۰ |
| الف) ترکیب اعضای کمیسیون تبصره (۷).....                                                                                   | ۸۰ |
| ب) صلاحیت کمیسیون تبصره (۷).....                                                                                          | ۸۱ |
| ج) نحوه رسیدگی کمیسیون تبصره (۷).....                                                                                     | ۸۱ |
| <b>حوزه شهرسازی و شهرداری</b>                                                                                             |    |
| گفتار هشتم - کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری‌ها.....                                                                        | ۸۱ |
| بند ۱ - ترکیب اعضا.....                                                                                                   | ۸۱ |
| بند ۲ - محل تشکیل کمیسیون و تعداد شعب.....                                                                                | ۸۲ |
| بند ۳ - صلاحیت‌های کمیسیون.....                                                                                           | ۸۳ |
| الف) صنف کمیسیون ماده ۷۷.....                                                                                             | ۸۳ |
| ب) کمیسیون ماده ۷۷ از نظر «نوع».....                                                                                      | ۸۴ |
| ج) استثنائات صلاحیت کمیسیون ماده ۷۷.....                                                                                  | ۸۴ |
| بند ۴ - نحوه رسیدگی کمیسیون ماده ۷۷.....                                                                                  | ۹۰ |
| گفتار نهم - کمیسیون ماده (۱۰۰) قانون شهرداری.....                                                                         | ۹۵ |
| بند ۱ - ترکیب اعضا یکمسیون ماده (۱۰۰) قانون شهرداری.....                                                                  | ۹۵ |

- بند ۲- صلاحیت کمیسیون ماده (۱۰۰) قانون شهرداری ..... ۹۶
- بند ۳- نحوه رسیدگی کمیسیون ماده (۱۰۰) قانون شهرداری ..... ۹۶
- الف) اختیار کمیسیون در مورد اضافه بنای زائد بر مساحت زیربنای مندرج در پروانه ساختمانی ..... ۹۷
- ب) تصمیم و اختیار کمیسیون در مورد بناهای بدون پروانه ..... ۹۸
- ج) اختیار کمیسیون در مورد عدم احداث پارکینگ و یا غیرقابل استفاده بودن آن و تجاوز به معابر شهر ..... ۹۸
- د) وظایف مهندسین ناظر و ضمانت اجرای تخلفات آنها ..... ۹۹
- ه) وظایف دفتر اسناد رسمی در رابطه با کارکرد کمیسیون ماده ۱۰۰ شهرداری ..... ۱۰۰
- بند ۴- اعتراض نسبت به آرای صادره از کمیسیون ماده ۱۰۰ و مهلت اعتراض ..... ۱۰۰
- گفتار دهم- کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری یا کمیسیون تفصیل ..... ۱۰۰
- بند ۱- ترکیب اعضای کمیسیون طرح تفصیلی ..... ۱۰۱
- بند ۲- ترکیب اعضای کمیسیون در تهران ..... ۱۰۱
- بند ۳- صلاحیت کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری یا کمیسیون طرح تفصیلی ..... ۱۰۲
- گفتار یازدهم- وزارت معرک و شهرسازی و کمیسیون ماده ۱۲ قانون زمین شهری ..... ۱۰۲
- بند ۱- ترکیب اعضای کمیسیون تشخیص ..... ۱۰۳
- بند ۲- محل کار کمیسیون تشخیص و درخواست آن ..... ۱۰۳
- بند ۳- حدود صلاحیت کمیسیون تشخیص ..... ۱۰۴
- بند ۴- نحوه رسیدگی کمیسیون تشخیص ..... ۱۰۴
- الف) مدارک لازم برای ارسال به کمیسیون ..... ۱۰۴
- ب) نحوه اعلام نظریه کمیسیون تشخیص به سازمان های درخواست کننده ..... ۱۰۵
- حوزه ثبت**
- گفتار دوازدهم- هیئت نظارت موضوع ماده (۲۵) قانون ثبت و شورا یعی ثبت ..... ۱۰۶
- بند ۱- ترکیب اعضای هیئت نظارت ..... ۱۰۶
- بند ۲- محل تشکیل جلسات هیئت نظارت و شورای عالی ثبت ..... ۱۰۶
- بند ۳- صلاحیت هیئت نظارت ..... ۱۰۶
- بند ۴- نحوه عمل و حدود اختیارات و وظایف هیئت های نظارت ..... ۱۰۸
- بند ۵- نحوه عمل هیئت های نظارت در صدور رأی ..... ۱۱۰
- بند ۶- تجدیدنظر هیئت نظارت و مرجع تجدیدنظر ..... ۱۱۰
- بند ۷- شورای عالی ثبت، مرجع تجدیدنظر آرای هیئت نظارت ..... ۱۱۱
- گفتار سیزدهم- هیئت های حل اختلاف موضوع مواد (۱۴۷) و (۱۴۸) اصلاح قانون ثبت ..... ۱۱۱
- بند ۱- مبانی و اهداف تصویب مواد ۱۴۷ و ۱۴۸ اصلاحی قانون ثبت ..... ۱۱۱
- بند ۲- مراجع رسیدگی کننده ..... ۱۱۳
- بند ۳- رئیس ثبت ..... ۱۱۵

|     |                                                                                                                                |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۱۱۶ | بند ۴- هیئت حل اختلاف                                                                                                          |
| ۱۱۷ | الف) ترکیب هیئت حل اختلاف                                                                                                      |
| ۱۱۸ | ب) صلاحیت هیئت حل اختلاف                                                                                                       |
| ۱۲۰ | ج) نحوه رسیدگی، صدور، ابلاغ و اجرای رأی هیئت حل اختلاف                                                                         |
| ۱۲۱ | د) اعتراض به رأی                                                                                                               |
|     | گفتار چهاردهم- هیئت‌های موضوع ماده (۱۳۳) قانون برنامه چهارم توسعه (صدور اسناد مالکیت روستایی)                                  |
| ۱۲۲ |                                                                                                                                |
| ۱۲۳ | بند ۱- ترکیب اعضای هیئت‌های موضوع ماده (۱۳۳) قانون برنامه چهارم                                                                |
| ۱۲۳ | بند ۲- صلاحیت هیئت‌های موضوع ماده (۱۳۳) قانون برنامه چهارم                                                                     |
| ۱۲۴ | حوزه کار، و ر صنفی و تأمین اجتماعی                                                                                             |
| ۱۲۴ | گفتار پانزدهم- هیئت‌های تشخیص و حل اختلاف کارگر و کارفرما                                                                      |
| ۱۲۴ | بند ۱- هیئت‌های تشخیص                                                                                                          |
| ۱۲۴ | الف) ترکیب اعضای هیئت تشخیص                                                                                                    |
| ۱۲۴ | ب) صلاحیت هیئت تشخیص                                                                                                           |
| ۱۲۴ | ج) اعتراض به آرای هیئت تشخیص                                                                                                   |
| ۱۲۵ | بند ۲- هیئت حل اختلاف کارگر و کارفرما                                                                                          |
| ۱۲۵ | الف) ترکیب اعضای هیئت                                                                                                          |
| ۱۲۵ | ب) صلاحیت هیئت                                                                                                                 |
| ۱۲۵ | ج) جهات رسیدگی                                                                                                                 |
| ۱۲۶ | د) نحوه رسیدگی به هیئت‌های حل اختلاف                                                                                           |
| ۱۲۸ | گفتار شانزدهم- هیئت موضوع ۲۲ قانون تشکیل شوراهای اسلامی کار                                                                    |
| ۱۲۸ | بند ۱- آشنایی با شورای اسلامی کار                                                                                              |
| ۱۲۹ | بند ۲- ترکیب و سازمان هیئت موضوع ۲۲ قانون تشکیل شوراهای اسلامی کار                                                             |
| ۱۳۰ | بند ۳- صلاحیت‌های هیئت موضوع ماده ۲۲                                                                                           |
| ۱۳۰ | بند ۴- نحوه رسیدگی و تجدیدنظر هیئت                                                                                             |
|     | گفتار هفدهم- مجمع امور صنفی، کمیسیون نظارت و هیئت عالی نظارت و سمینار حل اختلاف صنفی (از قانون نظام صنفی کشور مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴) |
| ۱۳۲ |                                                                                                                                |
| ۱۳۲ | بند ۱- تعاریف                                                                                                                  |
| ۱۳۳ | بند ۲- ترکیب اعضای مجمع امور صنفی                                                                                              |
| ۱۳۴ | بند ۳- صلاحیت مجمع امور صنفی                                                                                                   |
| ۱۳۴ | بند ۴- ترکیب اعضای کمیسیون نظارت                                                                                               |
| ۱۳۵ | بند ۵- ترکیب اعضای هیئت عالی نظارت                                                                                             |
| ۱۳۶ | بند ۶- صلاحیت کمیسیون نظارت و هیئت عالی نظارت                                                                                  |
| ۱۳۶ | بند ۷- دایر کردن محل کسب بدون کسب پروانه                                                                                       |
| ۱۳۷ | بند ۸- تعطیلی واحد صنفی                                                                                                        |

|                                                                                                                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| بند ۹ - صلاحیت اتحادیه‌ها                                                                                                                                         | ۱۳۸ |
| بند ۱۰ - صلاحیت مجامع امور صنفی                                                                                                                                   | ۱۳۸ |
| بند ۱۱ - صلاحیت کمیسیون بازرسی مجامع امور صنفی                                                                                                                    | ۱۳۸ |
| بند ۱۲ - صلاحیت کمیسیون نظارت                                                                                                                                     | ۱۳۹ |
| بند ۱۳ - صلاحیت هیئت عالی نظارت                                                                                                                                   | ۱۳۹ |
| بند ۱۴ - تخلفات واحدهای صنفی                                                                                                                                      | ۱۳۹ |
| بند ۱۵ - نحوه شکایت خریداران و مصرف کنندگان از تخلفات واحدهای صنفی و ترتیب رسیدگی                                                                                 | ۱۴۰ |
| بند ۱۶ - انحلال مجمع امور صنفی و شورای اصناف                                                                                                                      | ۱۴۱ |
| گفتار هجتم - شوراهای حل اختلاف صنفی (از دستورالعمل شوراهای حل اختلاف صنفی مصوب ۷/۲/۱۳۸۱)                                                                          | ۱۴۲ |
| بند ۱ - ترکیب و اعضا                                                                                                                                              | ۱۴۲ |
| بند ۲ - صلاحیت شوراهای حل اختلاف صنفی                                                                                                                             | ۱۴۳ |
| گفتار نوزدهم - کمیسیون تعیین میزان از کارافتادگی سازمان تأمین اجتماعی                                                                                             | ۱۴۳ |
| بند ۱ - ترکیب اعضا - کمیسیون های پزشکی                                                                                                                            | ۱۴۳ |
| الف) ترکیب اعضای کمیسیون پزشکی بدوی                                                                                                                               | ۱۴۳ |
| ب) ترکیب اعضای کمیسیون پزشکی تجدیدنظر                                                                                                                             | ۱۴۴ |
| بند ۲ - صلاحیت کمیسیون پزشکی                                                                                                                                      | ۱۴۵ |
| بند ۳ - نحوه رسیدگی کمیسیون ها                                                                                                                                    | ۱۴۶ |
| گفتار بیستم - کمیسیون ماده (۱۶) قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی (از قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی مصوب ۷۴/۳/۳۱) | ۱۴۷ |
| بند ۱ - ترکیب اعضای کمیسیون رسیدگی به شکایات جانبازان                                                                                                             | ۱۴۸ |
| بند ۲ - صلاحیت کمیسیون رسیدگی به شکایات جانبازان                                                                                                                  | ۱۴۸ |
| بند ۳ - اعتراض به آرای کمیسیون                                                                                                                                    | ۱۴۹ |
| <b>حوزه اقتصاد، بودجه و امور مالیاتی</b>                                                                                                                          |     |
| گفتار بیست و یکم - هیئت حل اختلاف بدوی و تجدیدنظر مالیاتی؛ هیئت عالی بدوی و تجدیدنظر انتظامی مالیاتی؛ شورای عالی مالیاتی                                          | ۱۵۰ |
| بند ۱ - مرجع حل اختلاف مالیاتی بدوی                                                                                                                               | ۱۵۰ |
| الف) ترکیب اعضا                                                                                                                                                   | ۱۵۰ |
| ب) صلاحیت مرجع حل اختلاف مالیاتی بدوی                                                                                                                             | ۱۵۱ |
| ج) نحوه رسیدگی                                                                                                                                                    | ۱۵۱ |
| بند ۲ - مرجع حل اختلاف مالیاتی تجدیدنظر                                                                                                                           | ۱۵۲ |
| بند ۳ - هیئت های عالی بدوی و تجدیدنظر انتظامی مالیاتی                                                                                                             | ۱۵۲ |
| الف) ترکیب اعضا                                                                                                                                                   | ۱۵۲ |

|     |                                                                                      |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------|
| ۱۵۲ | ب) صلاحیت هیئت                                                                       |
| ۱۵۳ | ج) نحوه رسیدگی                                                                       |
| ۱۵۴ | بند ۴- شورای عالی مالیاتی                                                            |
| ۱۵۴ | الف) ترکیب شورای عالی مالیاتی                                                        |
| ۱۵۴ | ب) صلاحیت شورای عالی مالیاتی                                                         |
| ۱۵۴ | ج) نحوه رسیدگی شورای عالی مالیاتی                                                    |
| ۱۵۴ | د) اعتراض به آرای شورای عالی مالیاتی                                                 |
|     | گفتار بیست و دوم - هیئت های مستشاری دیوان محاسبات کشور (از قانون دیوان محاسبات کشور) |
| ۱۵۵ |                                                                                      |
| ۱۵۶ | بند ۱- ترکیب هیئت های مستشاری                                                        |
| ۱۵۶ | الف) نحوه انتخاب هیئت های مستشاری                                                    |
| ۱۵۶ | ب) افزایش تعداد هیئت های مستشاری                                                     |
| ۱۵۷ | ج) جلسات هیئت های مستشاری                                                            |
| ۱۵۷ | بند ۲- صلاحیت ها                                                                     |
| ۱۵۷ | الف) صلاحیت دادستان دیوان محاسبات                                                    |
| ۱۵۸ | ب) صلاحیت هیئت های مشاوران دیوان محاسبات                                             |
| ۱۵۹ | ج) صلاحیت هیئت عمومی دیوان محاسبات                                                   |
| ۱۵۹ | بند ۳- نحوه رسیدگی به پرونده ها و مصوبات هیئت های مستشاری                            |
| ۱۶۰ | مجازات های اداری                                                                     |
| ۱۶۱ | برخورد دیوان با یکی از جرایم عمومی                                                   |
| ۱۶۱ | اجرای آرای دیوان                                                                     |
| ۱۶۱ | بند ۴- اعتراض به آرای هیئت های مستشاری                                               |
| ۱۶۱ | الف) آرای قطعی و قابل تجدیدنظر                                                       |
| ۱۶۲ | ب) مهلت تجدیدنظرخواهی از آرای دیوان                                                  |
| ۱۶۲ | ج) مرجع تجدیدنظر آرای هیئت های مستشاری                                               |
| ۱۶۲ | د) موارد پذیرش اعاده دادرسی                                                          |
| ۱۶۳ | گفتار بیست و سوم - شعب بدوی و تجدیدنظر رسیدگی به تعزیرات حکومت                       |
| ۱۶۳ | تشکیلات سازمان تعزیرات حکومتی                                                        |
| ۱۶۴ | بند ۱- ترکیب اعضای شعب رسیدگی به تعزیرات حکومتی                                      |
| ۱۶۵ | بند ۲- صلاحیت شعب رسیدگی به تعزیرات حکومتی                                           |
| ۱۶۵ | بند ۳- نحوه رسیدگی شعب بدوی                                                          |
| ۱۶۵ | الف) آیین دادرسی                                                                     |
| ۱۶۶ | ب) شعب سیار تعزیرات حکومتی                                                           |
| ۱۶۷ | ج) مهلت پرداخت جریمه و ضمانت اجرای عدم پرداخت                                        |
| ۱۶۷ | بند ۴- اعتراض به آرای شعب تعزیرات حکومتی                                             |

- الف) آرای قطعی و قابل تجدیدنظر ..... ۱۶۷
- ب) چه اشخاصی حق تجدیدنظرخواهی دارند؟ ..... ۱۶۷
- ج) مهلت تجدیدنظرخواهی ..... ۱۶۸
- گفتار بیست و چهارم - شورای رقابت ..... ۱۶۸
- بند ۱ - معرفی شورای رقابت و مرکز ملی رقابت ..... ۱۶۹
- الف) معرفی شورای رقابت ..... ۱۶۹
- ب) معرفی مرکز ملی رقابت ..... ۱۷۱
- بند ۲ - ترکیب و شرایط انتخاب اعضای شورای رقابت ..... ۱۷۱
- الف) ترکیب اعضا ..... ۱۷۲
- ب) شرایط انتخاب اعضا ..... ۱۷۲
- ج) دوره مدتی، اشتغال و نحوه رسیدگی به تخلفات اعضای شورای رقابت ..... ۱۷۳
- د) جانات و تصمیمات شورا ..... ۱۷۴
- بند ۳ - صلاحیت شورا ..... ۱۷۴
- بند ۴ - نحوه رسیدگی شورای رقابت ..... ۱۷۹
- بند ۵ - اعتراض به آرای شورای رقابت ..... ۱۸۰
- الف) مهلت تجدیدنظرخواهی ..... ۱۸۰
- ب) محل استقرار و ترکیب هیئت تجدیدنظر و شرایط انتخاب اعضا ..... ۱۸۰
- ج) نحوه تصمیم گیری هیئت تجدیدنظر ..... ۱۸۱
- د) مرجع اجرای تصمیمات قطعی شورای رقابت یا هیئت تجدیدنظر ..... ۱۸۲
- بند ۶ - نحوه جبران خسارت افراد خسارت دیده از رویه های ضد رقابت ..... ۱۸۲
- بند ۷ - تخلفات و مجازات های موضوع قانون شورای رقابت ..... ۱۸۳
- الف) مجازات ارانه اسناد جعلی یا خودداری از ارائه مدارک لازم یا از بین بردن مدارک لازم شورای رقابت ..... ۱۸۳
- ب) مجازات شهادت خلاف واقع کارشناس یا خبره ..... ۱۸۳
- ج) شکایت واهی به شورای رقابت علیه بنگاه ها ..... ۱۸۴
- د) مجازات اشخاصی که مسئول حفظ اطلاعات بنگاه ها می باشند ..... ۱۸۴
- ه) سوء استفاده افراد از قوانین مربوط به شورای رقابت به قصد ضرر رساندن به منافع مالی اشخاص ..... ۱۸۴
- و) مجازات منع انجام تحقیقات و بازرسی توسط بازرسان مرکز ملی رقابت ..... ۱۸۵
- ی) مجازات اشخاص حقوقی ..... ۱۸۵
- گفتار بیست و پنجم - هیئت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات (از قانون اساسنامه هیئت رسیدگی به قانون برگزاری مناقصات) ..... ۱۸۶
- بند ۱ - ترکیب اعضا و تشکیلات ..... ۱۸۶
- الف) ترکیب اعضای هیئت مرکزی رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات ..... ۱۸۶
- ب) ترکیب اعضای هیئت استان ها ..... ۱۸۷

|                                                                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ج) وظایف دبیرخانه موضوع ماده (۷) آیین‌نامه اجرایی قانون اساسنامه هیئت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات..... | ۱۸۷ |
| د) جلسات هیئت.....                                                                                                | ۱۸۸ |
| بند ۲- صلاحیت هیئت رسیدگی به شکایات برگزاری مناقصات.....                                                          | ۱۸۸ |
| الف) موارد داخل در صلاحیت.....                                                                                    | ۱۸۸ |
| ب) مواردی که هیئت صلاحیت رسیدگی به آنها را ندارد.....                                                             | ۱۹۰ |
| بند ۳- نحوه رسیدگی.....                                                                                           | ۱۹۰ |
| الف) آیین رسیدگی.....                                                                                             | ۱۹۰ |
| ب) برخورد هیئت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات با جرایم عمومی.....                                         | ۱۹۱ |
| ج) رأی هیئت.....                                                                                                  | ۱۹۱ |
| گفتار بیست و ششم - کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی.....                                                          | ۱۹۲ |
| بند ۱- ترکیب اعضای کمیسیون.....                                                                                   | ۱۹۲ |
| بند ۲- صلاحیت کمیسیون.....                                                                                        | ۱۹۳ |
| بند ۳- نحوه رسیدگی.....                                                                                           | ۱۹۴ |
| الف) جلسات عادی، و زوایا و خارج از نوبت و موارد تشکیل آن.....                                                     | ۱۹۴ |
| ب) نحوه ارجاع پرونده به کمیسیون و چگونگی رسیدگی و صدور رأی.....                                                   | ۱۹۵ |
| ج) حدود اختیارات کمیسیون در رسیدگی به پرونده‌ها.....                                                              | ۱۹۶ |
| بند ۴- اعتراض به رأی کمیسیون.....                                                                                 | ۱۹۶ |

### حوزه فرهنگ و ارث اجتماعی

|                                                                                                                                                                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| گفتار بیست و هفتم - هیئت نظارت بر مطبوعات (قانون مطبوعات).....                                                                                                                                                                                                        | ۱۹۸ |
| بند ۱- ترکیب هیئت نظارت بر مطبوعات.....                                                                                                                                                                                                                               | ۱۹۸ |
| بند ۲- صلاحیت هیئت نظارت بر مطبوعات.....                                                                                                                                                                                                                              | ۱۹۹ |
| بند ۳- نحوه رسیدگی هیئت نظارت به صلاحیت متقاضی تأریف.....                                                                                                                                                                                                             | ۲۰۰ |
| گفتار بیست و هشتم - کمیسیون موضوع قانون فعالیت احزاب، جمعیت‌ها و انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته شده (از قانون فعالیت احزاب، جمعیت‌ها و انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته شده مصوب ۱۳۶۰/۶/۷)..... | ۲۰۱ |
| بند ۱- ترکیب اعضا و جلسات کمیسیون.....                                                                                                                                                                                                                                | ۲۰۱ |
| بند ۲- صلاحیت کمیسیون موضوع ماده (۱۰) قانون فعالیت احزاب.....                                                                                                                                                                                                         | ۲۰۲ |
| بند ۳- نحوه رسیدگی کمیسیون ماده (۱۰) قانون فعالیت احزاب.....                                                                                                                                                                                                          | ۲۰۳ |
| گفتار بیست و نهم - شورای نظارت بر اسباب‌بازی و قانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.....                                                                                                                                                                                | ۲۰۴ |
| بند ۱- ترکیب شورای نظارت بر اسباب‌بازی.....                                                                                                                                                                                                                           | ۲۰۵ |
| الف) اعضای شورای نظارت بر اسباب‌بازی.....                                                                                                                                                                                                                             | ۲۰۵ |
| ب) دبیرخانه شورا.....                                                                                                                                                                                                                                                 | ۲۰۵ |
| بند ۲- صلاحیت شورا.....                                                                                                                                                                                                                                               | ۲۰۶ |

- گفتار سی ام - ریاست سازمان میراث فرهنگی و گردشگری (از آیین نامه اجرایی ماده (۵) قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مصوب ۱۳۸۳/۹/۱۰ هیئت وزیران) ..... ۲۰۶
- بند ۱ - رئیس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری به مثابه یک مرجع شبه قضایی ..... ۲۰۶
- بند ۲ - معرفی هیئت امنای موضوع آیین نامه اجرای ماده ۵ قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری ..... ۲۰۷
- گفتار سی و یکم - هیئت مدیره و کمیته دآوری موضوع اساسنامه شرکت مادر تخصصی مخابرات ایران ..... ۲۱۰

### حوزه امور اشخاص و خانواده

- گفتار سی و دوم - هیئت موضوع ماده ۳ قانون ثبت احوال ..... ۲۱۰
- بند ۱ - ترکیب اعضای هیئت حل اختلاف موضوع ماده (۳) قانون ثبت احوال ..... ۲۱۰
- بند ۲ - صلاحیت هیئت حل اختلاف موضوع ماده ۳ قانون ثبت احوال ..... ۲۱۱
- بند ۳ - اعتراض به تصدیقات هیئت حل اختلاف و مهلت شکایت ..... ۲۱۱
- گفتار سی و سوم - کلیسا، کمیته کلیسایی (مقررات احوال شخصیه مسیحیان پروتستان ایران مصوب ۱۳۸۷/۷/۳) ..... ۲۱۲
- بند ۱ - صلاحیت های کلیسا، کمیته کلیسایی ..... ۲۱۲
- الف) صلاحیت کلیسا در مورد بیوط به نامزدی ..... ۲۱۲
- ب) صلاحیت کلیسا در امور مربوط به از واج ..... ۲۱۳
- ج) صلاحیت کلیسا در رسیدگی به امور مربوط به حقوق و تکالیف زن و شوهر نسبت به یکدیگر ..... ۲۱۳
- د) صلاحیت کلیسا در رسیدگی به امور مربوط به فسخ و بطلان نکاح ..... ۲۱۴
- ی) صلاحیت کلیسا در رسیدگی به اختلافات خانوادگی، طلاق و نحوه رسیدگی ..... ۲۱۴
- بند ۲ - مرجع اعتراض به تصمیم کلیسا ..... ۲۱۵
- بند ۳ - تنبیه انضباطی کلیسا ..... ۲۱۶

### حوزه حمل و نقل

- گفتار سی و چهارم - واحد رسیدگی به اعتراضات ناشی از تخلفات رانندگی اداره اجراییات راهنمایی و رانندگی (از قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۱۸ که در تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۴ به تأیید شورای نگهبان رسید) ..... ۲۱۷
- بند ۱ - ترکیب اعضا و ریاست واحد رسیدگی به اعتراضات ناشی از تخلفات رانندگی ..... ۲۱۷
- بند ۲ - صلاحیت های واحد رسیدگی به اعتراضات ناشی از تخلفات رانندگی ..... ۲۱۷
- گفتار سی و پنجم - سازمان مدیریت و نظارت بر تاکسیرانی ..... ۲۱۸
- بند ۱ - صلاحیت سازمان ..... ۲۱۸
- گفتار سی و ششم - سازمان هواپیمایی کشور (از آیین نامه اجرایی قانون نحوه جلوگیری از آلودگی صوتی مصوب ۱۳۷۸/۳/۱۹) ..... ۲۱۹
- بند ۱ - ترکیب سازمان هواپیمایی کشور ..... ۲۱۹
- بند ۲ - صلاحیت سازمان هواپیمایی کشور ..... ۲۲۰

## امور وقف

|                                                                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| گفتار سی و هفتم - کمیسیون موضوع ماده (۲) آیین نامه اجرایی قانون ابطال اسناد و فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه ..... | ۲۲۱ |
| بند ۱ - ترکیب اعضا .....                                                                                          | ۲۲۱ |
| بند ۲ - صلاحیت کمیسیون .....                                                                                      | ۲۲۱ |
| گفتار سی و هشتم - هیئت تحقیق اوقاف (از قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه) .....             | ۲۲۲ |
| بند ۱ - ترکیب اعضای هیئت .....                                                                                    | ۲۲۲ |
| بند ۲ - صلاحیت ادارات و شعب تحقیق اوقاف .....                                                                     | ۲۲۳ |
| الف) صلاحیت شعب حقوقی .....                                                                                       | ۲۲۳ |
| ب) صلاحیت شعب حسابرسی .....                                                                                       | ۲۲۴ |
| بند ۳ - مرجع تجدیدنظر آرای هیئت تحقیق اوقاف .....                                                                 | ۲۲۴ |
| <b>مرحله رسیدگی به تخلفات صنفی و انتظامی</b>                                                                      |     |
| گفتار سی و نهم - مرجع انضامی و انضباطی کارمندان .....                                                             | ۲۲۵ |
| بند ۱ - ترکیب هیئت های بدوی .....                                                                                 | ۲۲۵ |
| بند ۲ - صلاحیت هیئت بدوی .....                                                                                    | ۲۲۵ |
| بند ۳ - نحوه رسیدگی .....                                                                                         | ۲۲۶ |
| بند ۴ - هیئت تجدیدنظر .....                                                                                       | ۲۲۶ |
| گفتار چهلیم - هیئت های بدوی و تجدیدنظر انتظامی هیئت های علمی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقات کشور .....  | ۲۲۷ |
| بند ۱ - هیئت های بدوی .....                                                                                       | ۲۲۷ |
| الف) ترکیب اعضا .....                                                                                             | ۲۲۷ |
| ب) شرایط اعضای هیئت بدوی و تجدیدنظر .....                                                                         | ۲۲۷ |
| ج) صلاحیت هیئت های بدوی .....                                                                                     | ۲۲۸ |
| بند ۲ - هیئت های تجدیدنظر .....                                                                                   | ۲۲۸ |
| الف) ترکیب اعضا .....                                                                                             | ۲۲۸ |
| ب) تخلفات انتظامی و جرایمی که هیئت ها صلاحیت رسیدگی به آنها را دارند .....                                        | ۲۲۸ |
| ج) مجازات های انتظامی .....                                                                                       | ۲۲۹ |
| د) نحوه تشکیل جلسات و نحوه رسیدگی .....                                                                           | ۲۳۰ |
| گفتار چهل و یکم - کمیته بدوی و تجدیدنظر انضباطی دانشجویان .....                                                   | ۲۳۱ |
| بند ۱ - ترکیب اعضا .....                                                                                          | ۲۳۳ |
| الف) ترکیب اعضای کمیته انضباطی بدوی دانشگاه .....                                                                 | ۲۳۳ |
| ب) ترکیب اعضای کمیته انضباطی تجدیدنظر دانشگاه .....                                                               | ۲۳۳ |
| بند ۲ - اهداف شورای انضباطی دانشجویان .....                                                                       | ۲۳۳ |
| بند ۳ - صلاحیت شورای انضباطی دانشجویان .....                                                                      | ۲۳۴ |

|     |                                                                                                          |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۲۳۴ | الف) صلاحیت شورای انضباطی دانشجویان.....                                                                 |
| ۲۳۴ | ب) حدود اختیارات کمیته‌های انضباطی دانشگاه.....                                                          |
| ۲۳۵ | گفتار چهارم و دوم - هیئت‌های موضوع قانون رسیدگی به تخلفات و جرایم در آزمون‌های سراسری مصوب ۱۳۸۴/۸/۶..... |
| ۲۳۶ | بند ۱ - ترکیب اعضا.....                                                                                  |
| ۲۳۶ | الف) ترکیب اعضای هیئت بدوی.....                                                                          |
| ۲۳۶ | ب) ترکیب اعضای هیئت تجدیدنظر.....                                                                        |
| ۲۳۶ | بند ۲ - صلاحیت هیئت‌های رسیدگی به تخلفات آزمون‌های سراسری.....                                           |
| ۲۳۷ | بند ۳ - مجازات‌های صادره توسط هیئت‌های رسیدگی به تخلفات در آزمون‌های سراسری.....                         |
| ۲۳۹ | گفتار چهارم و سوم - کمیته‌های انضباطی ورزشی.....                                                         |
| ۲۳۹ | بند ۱ - تعریف کمیته انضباطی.....                                                                         |
| ۲۴۰ | بند ۲ - انواع تخلفات ورزشی.....                                                                          |
| ۲۴۰ | بند ۳ - اختیارات کمیته انضباطی.....                                                                      |
| ۲۴۰ | الف) تنبیهات.....                                                                                        |
| ۲۴۰ | ب) تشویق‌ها.....                                                                                         |
| ۲۴۳ | گفتار چهارم و چهارم - کمیته انضباطی فوتبال.....                                                          |
| ۲۴۳ | بند ۱ - ترکیب کمیته‌های انضباطی.....                                                                     |
| ۲۴۳ | بند ۲ - صلاحیت کمیته انضباطی فوتبال.....                                                                 |
| ۲۴۴ | بند ۳ - مراجع تجدیدنظر آرای کمیته انضباطی فوتبال.....                                                    |
| ۲۴۵ | گفتار چهارم و پنجم - دادسرا و دادگاه انتظامی رسیدگی به تخلفات کارشناسان رسمی.....                        |
| ۲۴۵ | بند ۱ - ترکیب دادگاه انتظامی.....                                                                        |
| ۲۴۶ | بند ۲ - صلاحیت دادسرای انتظامی.....                                                                      |
| ۲۴۷ | الف) تعقیب کارشناسان متخلف.....                                                                          |
| ۲۴۷ | ب) اعلام تخلف کارشناس به مراجع قضایی در صورتی که مجرم باشد.....                                          |
| ۲۴۷ | ج) رسیدگی به اعتراض از رد شکایت.....                                                                     |
| ۲۴۸ | د) حضور در دادگاه انتظامی به هنگام رسیدگی به پرونده.....                                                 |
| ۲۴۸ | بند ۳ - نحوه رسیدگی در دادسرای انتظامی کانون.....                                                        |
| ۲۴۸ | بند ۴ - صلاحیت دادگاه انتظامی.....                                                                       |
| ۲۴۸ | الف) رسیدگی به اعتراض از قرار منع تعقیب.....                                                             |
| ۲۴۹ | ب) رسیدگی به تخلفات انتظامی.....                                                                         |
| ۲۴۹ | ج) ارسال پرونده به مرجع قضایی.....                                                                       |
| ۲۴۹ | د) رسیدگی به تصمیم هیئت مدیره مبنی بر خودداری از تمدید پروانه.....                                       |
| ۲۵۰ | هـ) صدور حکم تعلیق موقت.....                                                                             |
| ۲۵۰ | بند ۵ - اعتراض به آرای دادگاه انتظامی.....                                                               |
| ۲۵۰ | الف) ترکیب اعضای مرجع.....                                                                               |

|     |                                                                                           |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۲۵۰ | ب) چه اشخاصی حق تجدیدنظرخواهی دارند                                                       |
| ۲۵۱ | ج) مهلت تجدیدنظرخواهی                                                                     |
| ۲۵۱ | بند ۶- مرجع رسیدگی به تخلفات اعضای هیئت مدیره، دادستان و بازرسان                          |
| ۲۵۱ | بند ۷- تخلفات انتظامی کارشناسان رسمی دادگستری و مجازات‌های انتظامی                        |
| ۲۵۳ | گفتار چهارم و هشتم - دادرسا و دادگاه انتظامی سردفتران و دفتریاران                         |
| ۲۵۳ | بند ۱- ترکیب دادرسرای انتظامی سردفتران                                                    |
| ۲۵۳ | بند ۲- ترکیب دادگاه انتظامی سردفتران                                                      |
| ۲۵۴ | الف) ترکیب اعضای دادگاه بدوی                                                              |
| ۲۵۴ | ب) ترکیب دادگاه تجدیدنظر                                                                  |
| ۲۵۴ | ج) شرایط اعضای دادگاه بدوی و تجدیدنظر                                                     |
| ۲۵۴ | بند ۳- بازان‌های انتظامی                                                                  |
| ۲۵۵ | بند ۴- نحوه رسیدگی                                                                        |
| ۲۵۶ | بند ۵- اعتراض به رای                                                                      |
| ۲۵۶ | گفتار چهارم و هفتم - دادسرا و دادگاه انتظامی و کلای دادگستری                              |
| ۲۵۶ | بند ۱- دادرسرای انتظامی                                                                   |
| ۲۵۷ | بند ۲- ترکیب دادگاه انتظامی و کلای                                                        |
| ۲۵۸ | بند ۳- موارد رد و امتناع دادرسان و موافقت و دادرسان                                       |
| ۲۵۸ | بند ۴- مجازات‌های انتظامی و کلای                                                          |
| ۲۵۹ | بند ۵- تخلفات انتظامی و کلای                                                              |
| ۲۵۹ | الف) تخلفات مستوجب مجازات انتظامی درجه ۳                                                  |
| ۲۶۰ | ب) تخلفات مستوجب مجازات انتظامی درجه ۳ یا ۴                                               |
| ۲۶۰ | ج) تخلفات مستوجب مجازات انتظامی درجه ۴                                                    |
| ۲۶۲ | د) تخلفات مستوجب مجازات انتظامی درجه ۵                                                    |
| ۲۶۳ | ی) تخلفات مستوجب مجازات انتظامی درجه ۶                                                    |
| ۲۶۴ | بند ۶- نحوه طرح شکایت و نحوه رسیدگی دادرسا و دادگاه                                       |
| ۲۶۵ | الف) موارد تعلیق و کلای                                                                   |
| ۲۶۶ | ب) مواردی که صدور کیفرخواست برای تعقیب و کیل لازم نیست                                    |
| ۲۶۶ | ج) تاریخ احتساب مدت مرور زمان                                                             |
| ۲۶۷ | بند ۷- اعتراض به آراء                                                                     |
| ۲۶۷ | الف) مجازات‌های قطعی و قابل تجدیدنظر و مهلت تجدیدنظرخواهی                                 |
| ۲۶۷ | ب) مرجع تجدیدنظر احکام دادگاه انتظامی و کلای                                              |
| ۲۶۷ | بند ۸- مرجع شکایت انتظامی از دادرسان دادگاه و دادستان                                     |
| ۲۶۸ | گفتار چهارم و هشتم - مراجع انتظامی پزشکی (از قانون سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران) |
| ۲۶۸ | بند ۱- معرفی هیئت‌های انتظامی پزشکی                                                       |

|                                                                                                       |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| بند ۲- دادرسرای انتظامی پزشکی.....                                                                    | ۲۶۹ |
| الف) جهات شروع به رسیدگی دادرسرای انتظامی.....                                                        | ۲۶۹ |
| ب) مرجع اعتراض به صدور دستور منع تعقیب دادرسرا.....                                                   | ۲۷۰ |
| بند ۳- ترکیب اعضای هیئت های بدوی انتظامی پزشکی.....                                                   | ۲۷۰ |
| بند ۴- حدود صلاحیت هیئت های بدوی انتظامی پزشکی.....                                                   | ۲۷۱ |
| بند ۵- تخلفات شاغلین حرف پزشکی.....                                                                   | ۲۷۲ |
| بند ۶- مجازات های انتظامی پزشکان.....                                                                 | ۲۷۳ |
| بند ۷- اعتراض به آرا.....                                                                             | ۲۷۴ |
| الف) اشخاص دارای حق اعتراض.....                                                                       | ۲۷۴ |
| ب) ترکیب اعضا و شرایط هیئت تجدیدنظر انتظامی استان.....                                                | ۲۷۴ |
| ج) شرایط تعیین و عزل افراد موضوع بندهای (ج)، (د)، (هـ)، (و)، (ز)، (ح) و (ط).....                      | ۲۷۵ |
| د) مراتب های قطعی.....                                                                                | ۲۷۵ |
| بند ۸- اجرای احکام تسمیمات هیئت های انتظامی.....                                                      | ۲۷۶ |
| بند ۹- هیئت های عالی انتظامی.....                                                                     | ۲۷۶ |
| الف) ترکیب اعضا.....                                                                                  | ۲۷۶ |
| ب) انتصاب افراد مذکور بر بندهای (ج)، (د)، (هـ)، (و)، (ز)، (ح) و (ط).....                              | ۲۷۷ |
| ج) صلاحیت و حدود و ضوابط هیئت های عالی انتظامی پزشکی و اشخاصی که می توانند درخواست تجدیدنظر دهند..... | ۲۷۸ |
| د) درخواست تجدیدنظر از هیئت عالی انتظامی.....                                                         | ۲۷۹ |
| گفتار چهل و نهم - شورای انتظامی استان (از قانون نظام مهندسی و مقررات فنی کنترل ساختمان).....          | ۲۷۹ |
| بند ۱- ترکیب اعضا.....                                                                                | ۲۷۹ |
| بند ۲- صلاحیت.....                                                                                    | ۲۷۹ |
| بند ۳- مجازات های انتظامی براساس ماده (۹۰).....                                                       | ۲۸۰ |
| بند ۴- تخلفات انضباطی و انتظامی و حرفه ای مهندسان ناظر.....                                           | ۲۸۱ |
| نتیجه گیری و پیشنهاد.....                                                                             | ۲۸۳ |
| منابع.....                                                                                            | ۲۸۷ |

## مقدمه

موضوع مورد پژوهش، «مراجع شبه قضایی» یا «دادگاه‌های اختصاصی اداری» است، مقصود از مراجع شبه قضایی یا دادگاه‌های اختصاصی اداری عبارتست از: مراجعی ادار، با صلاحیت ترافیعی اختصاصی که به موجب قوانین خاص در خارج از سازمان رسمی قضایی و خارج از دادگستری، عموماً به عنوان واحدهای کم و بیش مستقل ولی مرتبط با ادارات عمومی تشکیل شده‌اند و صلاحیت آنها منحصر به رسیدگی و تصمیم‌گیری در مورد اختلافات، شکایات و دعاوی اختصاصی اداری از قبیل دعاوی استخدامی، انضباطی، مالی، اراضی و ساختمان‌های باشد که معمولاً به هنگام اجرای قوانین خاص مرتبط با ارائه خدمات عمومی و فعالیت‌های دولتی، میان سازمان‌های دولتی و مؤسسات عمومی (اشخاص حقوقی عمومی) و افراد (اشخاص خصوصی) به وجود می‌آید و مطرح می‌گردد.

شایان ذکر است که مراجع شبه قضایی، اغلب به صورت یک نهاد متشکل و ثابت و اختصاصی تبلور می‌یابند و گاه در قالب مقام یا نهادی که به طور مرسوم عهده‌دار صلاحیت ترافیعی است، ظاهر می‌یابد. برای اولی می‌توان به هیئت‌های حل اختلاف کارگر و کارفرما، شورای عالی ثبت، کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری اشاره کرد و برای دومی، می‌توان کارکردهای شبه قضایی وزارت نیرو و وزیر نیرو به موجب قانون توزیع عادلانه آب را مثال زد. نهادهای داوری از قبیل نهاد داوری موضوع قانون آیین دادرسی مدنی - داوری موضوع قانون بیمه و آیین‌نامه‌های آن - داوری اتحادیه و اتاق تعاونی‌ها - داوری قانون صنایع و معادن - داوری قانون بورس اوراق بهادار - داوری واگذاری سهام

شرکت‌های (موضوع ماده ۲۰ قانون برنامه سوم) بنا به ملاحظات چند از جمله تفاوت ماهوی با مراجع شبه قضایی (علی‌رغم شباهت‌های کارکردی)، طبقه‌بندی و تفکیک مؤلفین بین این دو نهاد و بنا به ضرورت بررسی مفصل و اختصاصی نهاد داوری، در مجالی دیگر مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

در این اثر تلاش شده است تا با جست‌وجو در قوانین، مقررات، وبگاه‌ها و تألیفات مرتبط با این حوزه، فهرستی تا سرحد امکان جامع از مراجع شبه قضایی ارائه گردد و توصیف مختصری با تکیه بر ترکیب و صلاحیت‌های این مراجع عرضه شود تا قابل استفاده برای عموم شهروندان باشد.

در نخستین بخش اثر حاضر، به طور مختصر و مفید، به تعریف مراجع شبه قضایی و بیان ویژگی‌ها، سلب و فاسد سودی آنها، انواع مراجع شبه قضایی و انتقادات وارده بر آنها، همراه با تبیین اصول عامه دادرسی و تصفاه می‌پردازیم. لازم به ذکر است که اکثر مندرجات بخش نخستین کتاب در واقع تالیف شخصی از چند اثر فارسی به خصوص کتاب دادرسی عادلانه در مراجع اختصاصی اداری تألیف دکتر ولی‌رسمی و دکتر مسلم آقایی طوق می‌باشد. در بخش دوم، مراجع شبه قضایی یا دادگاه‌های اختصاصی اداری موجود در نظام حقوقی ایران را احصاء نموده و صلاحیت‌های آنها به همراه آیین دادرسی مربوط به هریک را به اختصار بررسی خواهیم کرد.

رضا فنازاد

تأیستان ۱۳۹۵